På grundval av den politik som för närvarande förs anser rådet att de offentliga finanserna i Luxemburg står väl rustade för att klara de beräknade kostnaderna för en åldrande befolkning. Rådet noterar dock att bedömningen av de offentliga finansernas hållbarhet i Luxemburg är mycket känslig för utvecklingen vad gäller antalet gränsarbetare. Rådet anser att åtagandet att bevara sunda offentliga finanser under kommande år generellt är lämpligt mot bakgrund av de beräknade effekterna på de offentliga finanserna av den åldrande befolkningen, och välkomnar åtgärder för att öka intresset för fonderade kompletterande pensionssystem.

RÅDETS YTTRANDE

av den 7 mars 2003

om Portugals uppdaterade stabilitetsprogram, 2003–2006

(2003/C 64/02)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR AVGETT FÖLJANDE YTTRANDE

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken [1], särskilt artikel 5.3 i denna,

med beaktande av kommissionens rekommendation, och

efter samråd med Ekonomiska och finansiella kommittén,

HÄRIGENOM FRAMFÖRS FÖLJANDE.

Den 7 mars 2003 granskade rådet Portugals uppdaterade stabilitetsprogram, som omfattar perioden 2003–2006. Enligt det uppdaterade programmet kommer den offentliga sektorns finanser att stadigt förbättras från ett underskott på 2,8 % av BNP år 2002 till ett underskott på 0,5 % av BNP år 2006. Den offentliga sektorns bruttoskuldsättning som andel av BNP förväntas minska från 58,8 % år 2002 till 52,7 % år 2006.

Rådet noterar att det uppdaterade programmet i stort sett uppfyller kraven i den reviderade ”uppförandekoden för stabilitets- och konvergensprogrammens innehåll och utformning”. Det uppdaterade programmet antogs av regeringen den 20 december och lades fram inför parlamentet, som efter debatt godkände det med stöd av en stor majoritet, som också fick stöd av det ledande oppositionspartiet. Det uppdaterade programmet lades sedan formellt fram för kommissionen. De portugisiska myndigheterna har därmed i sak uppfyllt sitt åtagande under mötet i rådet av den 5 november, inom ramen för rådets rekommendation enligt artikel 104.7, att före årets slut lägga fram ett uppdaterat stabilitetsprogram. Rådet finner att den ekonomiska politik som kommer till uttryck i de planerade åtgärderna i det uppdaterade programmet på det hela taget överensstämmer med de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken 2002.

Det makroekonomiska scenariot i det uppdaterade programmet visar en liten ökning av BNP:s tillväxt på 1,3 % år 2003 (från en beräknad tillväxt på 0,7 % år 2002), vilket förefaller något optimistiskt i ljuset av de senast tillgängliga uppgifterna, som tyder på en fortsatt avmattning i den ekonomiska aktiviteten under det andra halvåret år 2002. För perioden 2004–2006 förefaller det framlagda makroekonomiska scenariot i det uppdaterade programmet som trovärdigt i fråga om den ekonomiska tillväxten (en genomsnittlig tillväxt på nära 3 % om året). De planerade strukturreformerna bör leda till gynnsamma effekter på utbudssidan i ekonomin, vilket kommer att medföra att ekonomin kan förlita sig på en ökad konkurrenskraft för exporten.

Rådet anser att det är av största vikt för Portugal att landet åter når en godtagbar nivå i fråga om konkurrenskraft på exportmarknaderna mot bakgrund av den utveckling som skett under de senaste åren när det gäller inflationsnivån och reallönerna. Därför utgör säkerställandet av en återhållsam löneutveckling och en hållbar ökning av produktiviteten nyckelfaktorer, också som ett sätt att säkerställa en sänkning av inflationsnivån. Rådet välkomnar därför regeringens riktlinjer om att från och med år 2003 använda den genomsnittliga inflationprognosen för euroområdet som jämförelsevärde för löneförhandlingarna samt frysa de flesta lönerna i den offentliga sektorn under år 2003. Den senare åtgärden bör få en gynnsam inverkan även på den privata sektorn i ekonomin.

På grundval av ett underskott på 4,1 % av BNP år 2001 i den offentliga sektorns finanser beslutade rådet den 5 november 2002 att det förelåg ett alltför stort underskott i Portugal och rådet utfärdade en rekommendation till Portugal enligt artikel 104.7 i fördraget. Enligt denna rekommendation uppmanades de portugisiska myndigheterna enträget att vidta följande åtgärder:

i) Beslutsamt genomföra sina planer för 2002 års budget, som syftar till att minska underskottet till 2,8 % av BNP för det året. Rådet fastställde en tidsfrist fram till den 31 december 2002 för att Portugals regering skall kunna vidta alla nödvändiga åtgärder för att få ett slut på det alltför stora underskottet.

ii) Anpassa och genomföra de nödvändiga åtgärderna i de offentliga utgifterna för att säkerställa att av regeringens underskott minskas ytterligare under år 2003 till under 3 % av BNP och att den offentliga skuldsättningens andel av BNP hålls under riktvärdet på 60 % av BNP.

---

[1] EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

Rådet konstaterar med tillfredsställelse att underskottet i de offentliga utgifterna enligt preliminära siffror har minskat till under 3 % av BNP 2002, trots att tillväxten varit svagare än väntat. Rådet ger ett erkännande till den portugisiska regeringen för dess fasta beslutsamhet att fortsätta konsolideringen av de offentliga finanserna. De offentliga utgifterna utvecklades under återstoden av år 2002 mindre gynnsamt än vad som hade förväntats i den reviderade budget som antogs i juni, främst på grund av en ytterligare avmattning i den ekonomiska aktiviteten, men även genom att inkomsterna från utförsäljning av statlig egendom blev lägre än väntat. Till följd av detta och i syfte att minska underskottet i enlighet med rådets rekommendation, antog de portugisiska myndigheterna i slutet av året en rad engångsåtgärder, som sammanlagt beräknas ha inbringat ytterligare inkomster på runt 1,5 % av BNP.

Rådet konstaterar att stora utmaningar återstår under år 2003 för att uppnå målet att underskottet skall uppgå till 2,4 % av BNP och att underskottet skall visa en nedåtgående trend. Två faktorer förefaller att vara av särskild vikt i detta sammanhang. För det första verkar det antagande som har gjorts i programmet om en BNP-tillväxt på 1,25 % 2003 något optimistiskt med beaktande av den senaste tidens ekonomiska data som tyder på en klar nedgång i den ekonomiska aktiviteten under det andra halvåret år 2002, och ytterligare åtstramningar av de offentliga utgifterna kan visa sig nödvändiga. För det andra kan det bli nödvändigt att vidta ytterligare åtgärder under år 2003 i takt med att de positiva effekterna av de engångsåtgärder som genomfördes under 2002 avtar. Rådet uppmanar därför enträget de portugisiska myndigheterna att se till att underskottet för 2003 fortsätter att ligga klart under 3 % av BNP. En varaktig justering av obalanserna i de offentliga utgifterna borde bidra till att återställa förtroendet för landets ekonomi. Rådet anser dessutom att ett snabbt och beslutsamt genomförande av det övergripande och ambitiösa programmet för strukturreformer, som aviserats i det uppdaterade stabilitetsprogrammet, kommer att leda till ökat förtroende och främja en snabbare återhämtning av den ekonomiska tillväxten.

Rådet noterar den planerade förbättringen av det underliggande saldot i de offentliga utgifterna med mer än 0,5 % av BNP per år, vilket inneburit en minskning av det underliggande underskottet från cirka 3,5 % av BNP år 2002 till en situation med en budget i nära balans år 2005, vilket står i överensstämmelse med Portugals åtaganden enligt den rekommendation som antogs av rådet den 5 november 2002. Under 2003, då förbättringen av det underliggande underskottet uppgår till cirka 2 procentenheter av BNP, krävs det emellertid betydligt större ansträngningar till anpassning för att ersätta de engångsåtgärder som antogs under 2002. Den planerade konsolideringsstrategin lägger tyngdpunkten i början av perioden i överensstämmelse med stabilitets- och tillväxtpaktens mål.

Rådet noterar även med tillfredsställelse att den antagna konsolideringsstrategin huvudsakligen bygger på nedskärningar i de offentliga utgifterna, vilka skall uppnås delvis genom striktare kontroll av löneutvecklingen i den offentliga sektorn, delvis genom effekterna av ett övergripande program för strukturreformer. En sådan strategi är i linje med de övergripande rekommendationerna i de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken. Rådet uppmanar enträget de portugisiska myndigheterna att se till att genomförandet av denna strategi uppväger de sänkta statsinkomsterna som blir följden av den aviserade kraftiga minskningen av företagsbeskattningen som gradvis skall införas, och som leder till att det underliggande saldot i de offentliga utgifterna kan ge en budget i nära balans i slutet av perioden. I detta sammanhang påminner rådet om de potentiella risker för de offentliga utgifterna som är kopplade till betydande skattesänkningar om de inte åtföljs av en strikt kontroll av de offentliga utgifterna, något som skulle kunna underlättas genom att införa utgiftstak. En känslighetsanalys visar att om scenariot med låg tillväxt i det uppdaterade programmet blir verklighet kan det faktiska saldot försämras betydligt i avsaknad av åtgärder som uppväger denna utveckling. Rådet bekräftar dessutom att de åtaganden som gjorts av Portugals myndigheter när det gäller en fortsatt förbättrad insamling av uppgifter från statliga myndigheter utgör en nyckelfaktor för att säkerställa en effektiv övervakning av budgeten.

Rådet noterar att den offentliga skuldsättningens andel av BNP har ökat under senare år, även om den har hållit sig under riktvärdet på 60 %. Rådet välkomnar de portugisiska myndigheternas avsikter att minska skuldsättningens andel av BNP till 52,7 % år 2006, vilket kommer att uppväga den kraftiga försämringen mellan år 2000 och år 2002. Minskningen av skuldsättningens andel av BNP under programperioden skall uppnås genom en gradvis förbättring av det primära överskottet, samtidigt som man utgår ifrån att inga större finansiella nettotransaktioner kommer att ske under de kommande åren.

På grundval av den nuvarande politiken kan det inte uteslutas att det finns en risk för att de offentliga finanserna blir ohållbara på grund av en åldrande befolkning. Om skuldminskningen märkbart skall kunna bidra till att klara av de ökade offentliga utgifterna för en åldrande befolkning, är det viktigt att en balanserad budget uppnås år 2006. Detta bör utgöra en del av en ambitiös tredelad strategi för att bemöta de långsiktiga budgetkonsekvenserna som kommer att uppstå till följd av den åldrande befolkningen och detta kan innebära att budgetöverskott kan komma att bli nödvändiga. Att bedriva en sund finanspolitik under lång tid kommer att göra det möjligt att uppnå en betydande minskning av den offentliga skuldsättningens andel av BNP innan de budgetmässiga effekterna av den åldrande befolkningen slår igenom. Det är därför nödvändigt att genomföra strukturreformerna med beslutsamhet för att kunna hejda ökningen av de åldersrelaterade utgifterna, för att bredda skatteunderlaget och för att öka den övergripande tillväxtpotentialen i ekonomin och för att kunna uppnå en långsiktig stabilitet.